

L'ordre més polèmica

La polèmica sobre l'ordre Rotger del Govern Balear, que no dicta mínims d'ensenyament en català, és cada vegada més general i intensa a les Illes. Mentrestant, s'està redactant el Llibre negre sobre la situació de l'ensenyament del català.

El passat dilluns dia 7 de novembre el Consell Insular de Mallorca aprovava —amb els vots favorables del PSIB-PSOE, PSM i UM, i en contra del PP— una moció de rebuig a l'ordre de desregulació de l'ensenyament en català, decretada pel Govern Balear, que és coneguda popularment com l'ordre Rotger, per haver estat dictada pel conseller de Cultura, Educació i Esports del govern, Bartomeu Rotger.

La polèmica sobre aquesta ordre ja ha traspassat l'àmbit estrictament docent. Es tracta d'una veritable guerra político-lingüística. Els dos bàndols estan perfectament definits. A una banda de la trinxera s'hi troba el PP, el Govern i, sorprenentment per a molts, la coordinadora de la Campanya Institucional de Normalització Lingüística, Aina Moll. Enfront, tota l'oposició parlamentària (PSIB-PSOE, PSM-Entesa de l'Esquerra de Menorca, UM), partits extra-parlamentaris (Els Verds, Esquerra Republicana...) sindicats (STEI, UGT, CCOO), associacions de professors com l'APLEC (Associació de Professors en Llengua Catalana), i d'altres organitzacions com l'Obra Cultural Balear (OCB) i la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Balears.

Algunes de les organitzacions citades (OCB, sindicats i la federació de pares) presentaren fa quinze dies un recurs contra l'ordre, davant el Tribunal Superior de Justícia de Balears.

El dilluns 24 d'octubre la OCB reuní prop d'un miler i mig de persones en el Teatre Principal de Palma en el primer acte contra l'aplicació de la nova regulació.

Davant la pressió contrària a l'ordre, des del Govern s'ha reaccionat explicant el positiu de la norma dictada. L'argument bàsic és que d'aquesta manera —deixant llibertat a cada centre per fer el seu projecte lingüístic i sense obligar

a uns mínims en català— la normalització es fa a partir de la tolerància i sense imposicions.

En aquesta d'explicació del Govern hi ha tengut un destacat paper Aina Moll. Aquesta actitud li ha valgut algunes crítiques. El diputat del PSIB, portaveu en temes de cultura, Damià Pons, ha dit que "Aina Moll fa una lectura molt angelical d'una ordre que no en té res, d'angelical". Pere Sampol, portaveu del PSM-Entesa, es reconeix "dolgut per l'actitud d'Aina Moll de prendre partit en favor d'una institució (el Govern), quan una altra institució present a la Campanya (el Consell Insular) s'ha manifestat en contra. El que hauria de fer la coordinadora de la Campanya és ser neutral entre les institucions, fer la seva feina i no prendre partit".

Les crítiques que es fan privadament a Aina Moll són molt més dures. Aquest setmanari ha pogut saber que a diverses reunions d'associacions contràries a l'ordre, entre d'altres qüestions, s'ha valorat molt negativament el suport de Moll a l'ordre. Tot i que algunes persones expressen privadament que "no es tracta de fer sang de la postura de n'Aina, perquè la responsabilitat és del PP i del Govern", sí que és cert que s'ha plantejat seriosament la possibilitat de trencar la Campanya de Normalització atesa la parcialitat de la seva coordinadora, Aina Moll, i el trencament de fet del consens lingüístic. Aquestes veus argumenten que si "el PP i Moll no cerquen el consens, i de fet l'han trencat, quin sentit té mantenir l'il·lusori consens de la Campanya?". No hi ha res oficialment, però EL TEMPS ha pogut saber que s'estan plantejant canvis a la Campanya i si aquests no fossin acceptats podria arribar-se al trencament. Durant aquesta mateixa setmana es produiran alguns comunicats amb els quals s'intentarà deixar clar, per part d'alguna associació contrària a l'ordre, que "la postura d'Ai-

La polèmica sobre l'ordre ja ha traspassat els límits docents. El PP no cedeix.

na Moll, perfectament respectable, és particular i no reflecteix més que el seu caràcter de portaveu de la política lingüística del PP, però que de cap manera és la portaveu de totes les institucions presents a la Campanya”.

La tensió creix dia a dia. El dimarts dia 8 estava prevista una reunió entre responsables del govern i de les associacions contràries a l'ordre. Són reunions —cap de les dues parts vol trencar els ponts— discretes, que no transcendeixen immediatament als mitjans de comunicació. Aquest mateix dia sortia a tota la premsa local un article d'Aina Moll donant suport a l'ordre. El dia abans la Conselleria repartia a tot els mitjans una foto de Moll i el conseller en una reunió de treball, amb una nota on novament s'assegurava el suport de Moll al dicamen.

La política lingüística sempre havia estat fins ara, si bé és cert que amb molt matisos, consensuada. Si més no en els aspectes fonamentals. La Llei de Normalització Lingüística

(1986) així ho testimonia. Ara, amb les posicions contràries i a favor de l'ordre, ja no hi ha consens. Es dona la circumstància que en el Principat el PP també ha trencat recentment el consens en política lingüística.

Els arguments i les dades. Les dues parts ja han expressat les seves argumentacions en nombroses ocasions (EL TEMPS publicava les opinions del conseller Rotger, d'Aina Moll, d'Antoni Mir, de l'STEI, entre d'altres, en el número 536). En síntesi les opinions a favor es basen en el fet que l'ordre suposa un avanç perquè elimina el permís previ per fer ensenyament en català, perquè permet que els centres que ho decideixin facin les assignatures que vulguin en català, perquè no s'imposi res i perquè suposarà un progressiu increment de la normalització del català a l'àmbit educatiu, sense conflictes. Les tesis en contra diuen que l'ordre no s'adequa a la Llei de Normalització Lingüística, en no discriminar positivament el català està de fet afavorint la implantació progressiva del castellà, que no assegura el dret dels castellanoparlants a conèixer i usar el català a l'ensenyament, i que la implantació del català a l'ensenyament no és una imposició sinó complir la llei.

Posteriorment a l'esclat de la polèmica i de les opinions a favor i en contra, s'ha començat a redactar el *Llibre negre de l'ensenyament en català a les Balears*. Es tracta d'una iniciativa de l'Obra Cultural Balear, que pretèn analitzar la situació actual a partir de les dades oficials del Ministeri d'Educació i Ciència. Un dels responsables d'aquest estudi és el professor Tomàs Martínez. Les dades més importants —que reproduïm en les taules de la pàgina següent— demostren que la preeminència del castellà a l'ensenyament a les Illes és absoluta. La conclusió, segons explica Tomàs Martínez, és que “si analitzam per centres (com ho fa la Conselleria) veim que la situació no és totalment negativa perquè hi ha quasi la meitat dels centres que fan alguna assignatura en català. Ara bé, si gratam un poc veim que el número d'assignatures que es fan en català és clarament minoritari i que si ho comptabilitzam per alumnes... doncs la situació és veritablement molt trista”.

Segons el redactor del *Llibre negre* el que cal és “primer detectar clarament les necessitats i, posteriorment, plantejar-nos les accions per a dur a terme de cara al futur. Això significa formació del professorat, mitjans econòmics i de suport i, sobretot, una decidida voluntat política d'avançar en el procés de normalització lingüística a l'ensenyament, la qual, per cert, jo no veig. Sense això no hi ha res a fer, i l'ordre del govern no servirà per a res”.

Pel que fa a la necessària, segons el Govern i

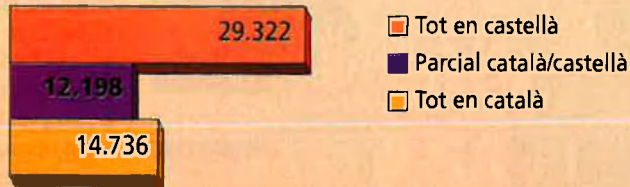
Aina Moll, prudència i manca d'imposicions per a dur endavant el procés, Martínez ho veu amb escepticisme: "Amb l'anterior ordre no s'obligava a res i no s'ha avançat, per què hem de pensar que amb aquesta ordre d'ara, que tampoc obliga, avançarem? A més no es tracta de cap imposició arbitrària, sinó de complir, ni més ni menys, l'actual Llei de Normalització Lingüística. El PP diu que la llengua no s'ha d'imposar. Bé, però és que la Llei és molt clara! Aquest argument em fa rialles. El PP no té cap inconvenient en imposar el que creu quan li convé, com per exemple fa amb la incineradora, amb el trasvassament d'aigua des de la Península amb vaixells, etc. Contra la incineradora de Palma s'han recollit quasi 35.000 signatures en contra que han permès una iniciativa legislativa popular, hi ha hagut manifestacions amb milers d'assistents... doncs el Govern, i el PP, han imposat la seva opció. Contra el català no hi ha hagut mai 35.000 signatures, ni prop fer-hi. I ens diuen que no volen imposar! Senzillament no tenen cap voluntat política. Repetesc: no es tracta d'imposar res, únicament de fer complir la llei. Una altra cosa és que al PP no li agrada la llei de Normalització Lingüística i que si fos ara probablement no s'aprovaria. Això respon a l'estratègia del PP contra tot el que sigui fet diferencial o llengües diferents del castellà. Passa al País Basc, passa a Catalunya, i a nosaltres ens arriben els esquitxos".

Un dels avanços de l'Ordre és, segons el Govern i els seus defensors, l'eliminació del permís per a fer ensenyament en català: "No és cert -diu Tomàs Martínez-, el permís, per fer-ho tot en català, o en castellà, s'ha de demanar. El més important i preocupant de tot, però, és

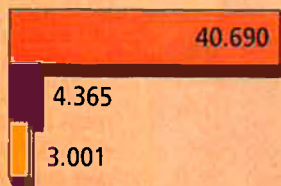
L'ensenyament en català a Balears

•Ensenyament primari

Centres públics. Total alumnes: 56.256.

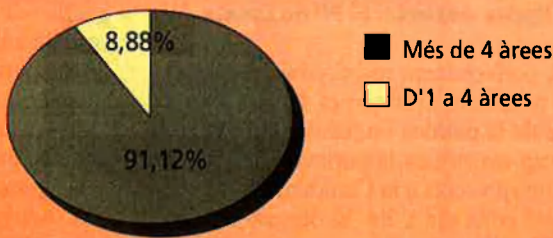
Centres privats/concertats. Total alumnes: 48.056.

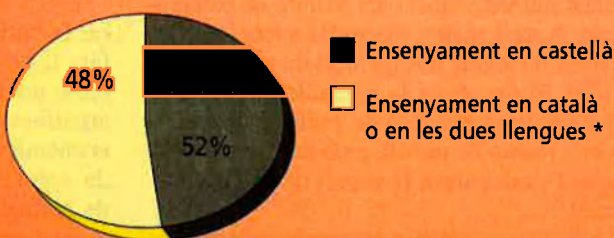
Total centres. Total alumnes: 104.312.

Ensenyament parcial en català. Àrees d'estudi: 8.

•Ensenyament secundari

* Aquí no es concreta quants ho fan tot en català.

ROSANNA PUCHADES

que aquesta ordre el que fa és retallar els drets de tota la població, especialment de la població castellano-parlant, que té dret a aprendre i usar correctament el català. Amb aquesta ordre es pot donar perfectament el cas que un alumne acabi l'ensenyament obligatori i no conegui suficientment el català. El cas contrari, en canvi, no succeirà perquè evidentment tot el que ens envolta és en castellà. Aquesta ordre incompleix la Llei de Normalització Lingüística i s'estarà privant d'uns drets a uns ciutadans de Balears -els castellano-parlants- que són tan ciutadans com qualsevol altre. A vegades, quan se'ls sent dir tot això d'imposicions i radicalisme, sembla com si vulguessin criminalitzar els que reclamam aquest drets per aquests ciutadans i hem de sentir com ens diuen que això és provocar conflictes. Però és que el que reivindicam és senzillament que es compleixi la llei".

Pel redactor de l'informe de la situació lingüística a l'ensenyament a les Balears no s'han de confondre les coses: "Aquí no estam parlant de tenir confiança o no en Bartomeu Rotger. Les lleis i les normes, com aquesta ordre, no són qüestió de confiança amb una persona, sinó d'aplicació o no. La responsabilitat de la normalització lingüística és de l'administració, en aquest cas del Govern. L'ordre Rotger el que fa és traspasar aquesta responsabilitat als professors i als pares. Això és inadmissible. El que fa aquesta ordre és defugir les responsabilitats del Govern. És el Govern el que ha de desenvolupar la Llei de Normalització i crear un marc general, fer projectes lingüístics generals, donar suport, etc. No deixar en mans dels professors i pares el que bonament puguin voler fer. La responsabilitat, i això és ben clar, és del govern". **Miquel Payeras**